

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de Magdîl Gheorghe, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Frolov împotriva lui Gheorghe Magdîl cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Gheorghe Magdîl și s-a menținut hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul central, prin care s-a admis acțiunea depusă de Cristina Frolov,

constată:

La 23 decembrie 2016, Cristina Frolov, reprezentată de avocatul Serghei Bordeniuc, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Magdîl cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată (vol. I, f.d. 1-3).

În motivarea acțiunii a invocat că, la 14 martie 2013, a încheiat cu Gheorghe Magdîl contractul de împrumut nr. 1 în temeiul căruia a împrumutat acestuia suma de 200 000 de dolari SUA, cu termenul de scadență la 31 decembrie 2013. Totodată, conform prevederilor contractuale, pentru executarea necorespunzătoare a obligației, a fost stabilită o penalitate în mărime de 0,05 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, având în vedere că, la 31 decembrie 2013, pârâtul nu a restituit suma împrumutată, pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 29 iunie 2014 (180 zile) a fost calculată o penalitate în sumă de 18 000 de dolari SUA.

Totodată, pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 02 decembrie 2016 a fost calculată dobânda de întârziere în sumă de 75 397,26 de dolari SUA.

În această ordine de idei, reclamanta Cristina Frolov solicită încasarea de la Gheorghe Magdîl în beneficiul său a datoriei în sumă de 200 000 de dolari SUA, a penalității în sumă de 18 000 de dolari SUA, dobânda de întârziere în sumă de 75 397,26 de dolari SUA, echivalentul în lei moldovenești conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii și compesarea taxei de stat în sumă de 25 000 de lei.

Prin hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătorei Soroca, sediul central, s-a admis acțiunea depusă de Cristina Frolov, s-a încasat de la Gheorghe Magdîl în beneficiul Cristinei Frolov a datoriei în sumă de 200 000 de dolari SUA, penalitatea în sumă de 18 000 de dolari SUA, dobânda de întârziere în sumă de 75 397,26 de dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 25 000 de lei (vol. I, f.d. 9, 105-106 recto-verso).

Prin decizia din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Gheorghe Magdîl și s-a menținut hotărârea din 29 aprilie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul central (vol. I, f.d. 231, 232-235 recto-verso).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin faptul că, dat fiind faptul că Gheorghe Magdîl nu și-a onorat obligațiile contractuale față de Cristina Frolov și urmează să restituie acesteia datoria în sumă de 200 000 de dolari SUA, precum și să-i achite o penalitate în sumă de 18 000 de dolari SUA și, prin prisma articolului 619 alin. (1) din Codul civil, o dobândă în sumă de 75 397,26 de dolari SUA.

La 12 decembrie 2018, Magdîl Gheorghe, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan a declarat recurs împotriva deciziei din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (vol. II, f.d. 3-7).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural

În acest sens, recurentul a menționat că instanța de apel a admis constatarea unor fapte care nu au fost dovedite cu probe verifice și suficiente, astfel încât și concluziile acesteia sunt în contradicție cu circumstanțele reale ale speței.

Astfel, la examinarea și soluționarea litigiului, instanța inferioară nu a stabilit pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei și nu a determinat situația faptico-juridică existentă. Or, toate concluziile instanței de apel sunt de fapt și de drept incorecte, ca rezultat al interpretării greșite a prevederilor legal-imperative a normelor de drept material și procedural.

Dealtfel, atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat litigiul pronunțând hotărârile în lipsa Svetlanei Magdîl, soția recurentului/pârât. Or, întregul patrimoniu al lui Gheorghe Magdîl *de facto* este protejat de regimul juridic de proprietate comună în devălmășie a soților, fapt care atestă imperativ obligativitatea examinării cauzei și cu participarea coproprietarului devălmaș – Svetlana Magdîl.

Respectiv, pentru examinarea obiectivă și în conformitate cu legea a prezentei cauze, instanțele inferioare trebuiau să dispună atragerea în calitate de copârât și a soției pârâtului Gheorghe Magdîl, Svetlana Magdîl, pentru a nu admite pronunțarea unei hotărâri în privința unei persoane care nu a fost parte la proces.

În această ordine de idei, recurentul Gheorghe Magdîl, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 25 aprilie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul central, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Sucsesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii vs Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard vs Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag vs Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Din avizul de recepție a corespondenței DS3118085488AS (f.d. 239) se atestă că decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată lui Gheorghe Magdîl la 16 octombrie 2018. Respectiv, prin prisma articolului 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de atac în ordine de recurs a deciziei din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a început să curgă la 17 octombrie 2018, iar data limită fiind ziua de 17 decembrie 2018, ora 24.00.

Respectiv, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 12 decembrie 2018 (vol. II, f.d. 3).

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară,

sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Gheorghe Magdîl, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei, transpunerea normelor legale și a dezacordului privind neatragerea în proces, în calitate de copârât, a soției sale, Svetlana Magdîl.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

În partea dezacordului privind neatragerea în proces, în calitate de copârât, a soției recurentului, completul de admisibilitate atestă că, în această parte există o încheierea judecătorească irevocabilă. Or, prin încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, care a fost menținută prin decizia din 29 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-a restituit cererea depusă de Svetlana Magdîl privind

alăturarea la apelul declarat de Gheorghe Magdîl împotriva hotărârii din 29 martie 2017 a Judecătorei Soroca, sediul central (vol. I, f.d. 142-143).

Astfel, prin prisma articolului 16 alin. (1) din Codul de procedură civilă; încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți și decizia din 29 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție sunt obligatorii.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Gheorghe Magdîl, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Gheorghe Magdîl nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Gheorghe Magdîl a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Gheorghe Magdîl împotriva deciziei din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Magdîl, reprezentat de avocatul Nicolae Leşan împotriva deciziei din 28 septembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Frolov împotriva lui Gheorghe Magdîl cu privire la încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere şi compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă.

Preşedintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chişca-Doneva

Mariana Pitic